

великої кількості кваліфікованих лікарів, медичного персоналу, а також лікаря-психофізіолога. Згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України №246 від 21.05.2007 року «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій», необхідно проводити не тільки медичні огляди, а й психофізіологічну експертизу. Адже, незважаючи на удосконалення технологій і застосування інноваційних систем на виробництвах, людський фактор завжди залишиться понад усе.

Але в умовах дії карантину на території України існують певні проблеми з організацією медичних оглядів з усіх ланок цього ланцюга. Насамперед, це пов'язано зі страхом зараження коронавірусної інфекції в межах лікувального закладу. Разом з тим постановами КМУ від 04.05.2020 р. № 343, від 22.07.2020 № 641 встановлено, що на період дії карантину тимчасово дозволяється залучення до роботи без проходження попереднього (під час прийняття на роботу) та періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі.

Вище перелічені проблеми не знижують ризик виникнення загальних, професійних захворювань та травматизму, а навпаки – збільшують! Бо такий фактор як стрес порушує стресостійкість в умовах постійної психологічної атаки, та провокують виникнення захворювань, знижують працездатність, рівень уваги, пам'яті, мислення та інші.

Медичні огляди, у тому числі психофізіологічна експертиза, проводиться в НДІ гігієни праці та професійних захворювань ХНМУ з чітким дотриманням усіх необхідних протиепідемічних правил. Створені усі умови для розведення потоків між хворими та обстежуваними, розроблені профілактичні заходи, моніторинг, придбані усі необхідні захисні матеріали та дезінфікуючі засоби для лікарів та обстежуваного контингенту, створений чіткий відокремлений план проведення медичних оглядів для кожного підприємства.

У наш непростий час, коли весь світ виявився заручником подій, пов'язаних з COVID-19, ще раз довело, що здоров'я і майбутнє всього населення земної кулі залежить від профілактичної медицини!

СТАНДАРТНІ ОПЕРАЦІЙНІ ПРОЦЕДУРИ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В МЕДИЧНИХ ВИПРОБУВАЛЬНИХ ЛАБОРАТОРІЯХ

Гринзовська В.О., Черненко Л.М.

*Державна установа «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони
здоров'я України»*

Для ХХІ ст. постає дуже важливим характерне питання забезпечення належної якості продукції і послуг та підвищення якості у всіх її проявах. Хоча ці питання були актуальними в усі часи, проте особливу гостроту вони набули в період становлення і активного розвитку ринкових відносин в економіці.

На сьогодні проходить процес інтегрування України до європейських і світових економічних структур. Це вимагає засвоєння нових правил гри, які

диктує ринкова економіка, де виживає те підприємство (організація), що має найбільш сучасні технології, вищу якість продукції, найнижчі ціни і високі орієнтири на найвимогливішого споживача. Раніше споживач лише бажав якості, а зараз він її вимагає.

Незважаючи на те, що вимоги якості притаманні самій природі людини, кількісні показники якості та створення офіційних стандартів якості стали фактом лише у ХХ ст.

Якість – категорія всеохоплююча. «Якість продукту або обслуговування визначається за сукупністю особливостей та характеристик продукту або послуги, які вказують на його можливість задовольнити заявлені і неявні потреби» (ISO 8402). Крім продукції та послуг, вона поширюється на підприємства, організації та установи, їх персонал і системи управління. Якість притаманна будь-якій діяльності людини, в т.ч. роботі випробувальних лабораторій.

Система управління якістю (СУЯ) складається з 12 основ – організація; персонал; обладнання; закупівля та інвентаризація; управління персоналом; управління інформацією; документи та звіти; управління позаштатними ситуаціями; оцінювання; покращення процесу; обслуговування замовників; засоби та безпека – тісно пов'язаних та взаємодіючих між собою.

Її реалізація в роботі лабораторій виявляє окремі та системні помилки, сприяє їх виправленню і не дозволяє їх повторювання.

Загальні вимоги до СУЯ відображені у міжнародному стандарті ISO 9001:2015 а до вимірювальних лабораторій, зокрема, - в ISO 17025:2017, а медичних лабораторій - ISO 15189:2012.

Складовою СУЯ є контроль якості (КЯ) – безперервна, запланована практика, спрямована на покращення послуг або продукції, який здійснюється кількісними, якісними та напівкількісними методами і мета якого – виявити помилки до повідомлення результатів. Система контролю якості не є жорсткою структурою в організації, скоріше, це динамічний процес всередині організації, що спрямований на безперервне покращення якості.

Оцінювання СУЯ є як внутрішнє (політика якості та внутрішній аудит), так і зовнішнє (кваліфікація, інспекція, акредитація). Внутрішній аудит ставить питання: що робиться в лабораторії?, і оцінює – чи відповідає ця робота задокументованим правилам і процедурам. Таким чином, проведення внутрішнього аудиту готує лабораторію до зовнішнього оцінювання якості (ЗОЯ). Методами ЗОЯ є: перевірка знань (тестування); повторна перевірка після вказаних невідповідностей та повторне тестування; виїзне оцінювання. Для лабораторій рекомендується проводити ЗОЯ по ISO 15189 та ISO 17025:2017.

Вирішальним показником контролю якості проведених вимірювань та досліджень є акредитація випробувальних лабораторій України відповідно до вимог міжнародного стандарту EN ISO/IEC 17025 і є невід'ємною складовою процедури міжнародного визнання результатів випробувань, які вони здійснюють. Крім того, відповідно до вимог національного законодавства України, уповноваження на проведення випробувань для перевірки параметрів безпечності та якості можуть отримати лише акредитовані лабораторії.

При розгляді лабораторії на предмет акредитації обов'язково розглядається розробка нею елементів СУЯ – стандартних операційних процедур (СОП). СОПи – це документально оформлені інструкції з виконання окремих виробничих процедур, максимально деталізовані та викладені в тій послідовності, в якій ці процедури мають виконуватись.

Стандартна операційна процедура має містити наступні розділи:

- мета; сфера застосування/робоче місце; терміни; компетенції; процедура; ємності; метод; застосування; індивідуальний захист; усунення невідповідностей; допоміжна документація.

Компоненти СОП стосуються:

- ідентифікації процесу (що буде використано та що утвориться);
- системи управління (методи контролю потенційних контактів);
- перевірки обладнання (до початку роботи);
- потенційно небезпечних ситуацій (поводження при надзвичайних ситуаціях);

- управління утилізації відходів (методи обробки та утилізації);
- авторизації (обмеження чи доступ певних осіб до виду діяльності).

Операційні процедури виступають гарантом однакового (відтворюваного) виконання всіма співробітниками повторюваних процедур.

ПРОГРАМА ВООЗ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК ЕЛЕМЕНТ ПІДГОТОВКИ, ЯКИЙ НАПРАВЛЕНИЙ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ПЕРСОНАЛУ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

*Гринзовський А.М.¹, Волянський П.Б.², Черненко Л.М.³, Єременко С.А.²,
Калашченко С.І.¹, Черненко Б.Г.², Морачев О.В.³, Бойко Ю.М.¹*

*¹Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, кафедра
медицини надзвичайних ситуацій та тактичної медицини, м. Київ*

*²Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного
захисту, м. Київ*

³Центр громадського здоров'я МОЗ України

У всьому світі спостерігається стійка тенденція до зростання частоти надзвичайних ситуацій (НС) різного характеру і рівня. З грудня 2019 року на шпальтах фахових видань, офіційних медичних ресурсів та засобів масової інформації висвітлюються різноманітні аспекти впливу на здоров'я населення та медиків пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Відповідно до пункту 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 березня 2020 р. № 338 “Про переведення єдиної державної системи цивільного захисту у режим надзвичайної ситуації”

Вирішальна роль у ліквідації наслідків НС біологічного походження, особливо під час пандемії, належить лікувально-профілактичним закладам